

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คหรือระบบการหักบัญชีระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing System) เป็นระบบการหักบัญชีระหว่างธนาคารโดยใช้ข้อมูลและภาพเช็คในกระบวนการเรียกเก็บแทนการใช้ต้นฉบับเช็ค โดยธนาคารผู้เรียกเก็บจะสแกนเช็ค บันทึกข้อมูลและภาพเช็คตามมาตรฐานที่ระบบกำหนด และส่งภาพเช็คพร้อมข้อมูลเช็คไปเรียกเก็บยังธนาคารผู้จ่ายผ่านระบบออนไลน์ โดยที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจะเป็นผู้เก็บรักษาต้นฉบับเช็คไว้แทนธนาคารผู้จ่ายเช็ค ภาพเช็คที่ใช้ในกระบวนการเรียกเก็บจะถูกเก็บไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็คซึ่งเป็นระบบกลางที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับได้ ส่วนใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ระบบดังกล่าวจะดำเนินการโดยธนาคารกลางของแต่ละประเทศ

ขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ของระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คจากการที่ผู้เขียนทำการศึกษามา พบว่า ก่อให้เกิดผลกระทบทางกฎหมายอยู่หลายประการซึ่งแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1 ปัญหาการยื่นเช็คเรียกเก็บเงินกับธนาคารผู้จ่าย

มาตรา 990 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า ผู้ทรงต้องยื่นเช็คต่อธนาคาร คำว่า ธนาคารตามบทบัญญัติดังกล่าวหมายถึงธนาคารผู้จ่าย แต่ตามระบบที่จะนำมาใช้ในการเรียกเก็บเช็คแบบใหม่ ผู้ทรงเพียงแต่ยื่นเช็คต่อธนาคารผู้เรียกเก็บแล้วธนาคารผู้เรียกเก็บจะดำเนินการสแกนภาพเช็คแล้วส่งข้อมูลไปยังธนาคารผู้จ่าย ซึ่งธนาคารผู้จ่ายจะตรวจดูเพียงภาพสแกนที่ส่งมา แล้วอนุมัติจ่ายเงินหรือปฏิเสธ ดังนั้นการยื่นเช็คระบบใหม่ ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำเช็คไปยื่นแก่ธนาคารผู้จ่าย ตามประมวล-

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องตัวเงิน จึงไม่ถือว่าเป็นการยื่นเช็คตามนัยแห่ง มาตรา 990 ที่กล่าวมา

นอกจากนี้ ตามมาตรา 987 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติ ความหมายของเช็คไว้ว่า เช็ค คือ หนังสือตราสารที่บุคคลหนึ่ง เรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งให้ ธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง คำว่าเมื่อทวงถาม ก็คือ เมื่อผู้ทรงยื่นเช็คต่อธนาคารให้จ่ายเงินหรือความหมายอีกนัยหนึ่งก็คือ ธนาคารจะจ่ายเงิน ก็ต่อเมื่อถูกทวงถามและได้เห็นเช็คที่ผู้ทรงเช็คยื่นต่อธนาคาร แต่กรณีที่น่าระบบการ เรียกเก็บแบบใหม่มาใช้ มีเพียงภาพสแกนเช็คที่ธนาคารผู้เรียกเก็บส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ ไปให้ธนาคารผู้จ่าย จึงไม่ถือว่าธนาคารผู้จ่ายได้เห็นเช็คต้นฉบับอันจะถือว่าเป็นการเห็น เช็คตามนัยมาตรา 987

1.2 ปัญหาความรับผิดชอบของนิติบุคคล

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 900 บัญญัติว่า ผู้ที่หลงลายมือ ชื่อในตัวเงิน ต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในตัวเงินนั้น และมาตรา 901 ความว่า ถ้าบุคคล ใดลงลายมือชื่อของตนในตัวเงิน และมีได้เขียนแถลงว่ากระทำแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง บุคคลนั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามความในตัวเงิน

ในทางปฏิบัติแล้ว กรณีที่ลูกค้ายกเป็นนิติบุคคลซึ่งได้ให้เงื่อนไขการสั่งจ่ายไว้ กับธนาคารว่า มีตราประทับและลายมือชื่อผู้มีอำนาจกระทำการแทน ถือว่าเป็นการกระทำ แทนนิติบุคคลนั้น แต่กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำระบบการเรียกเก็บเช็คด้วยภาพ เช็คมาใช้ ได้มีการกำหนดให้ลูกค้ายกกำหนดเงื่อนไขการสั่งจ่ายใหม่ โดยสั่งจ่ายไม่ต้องมี ตราประทับ เพราะหากให้มีตราประทับจะมีปัญหาเกี่ยวกับการสแกนและการตรวจสอบ ลายมือชื่อยุ่งยาก ด้วยเหตุว่า ลูกค้ายกบางรายประทับตราลงลายมือชื่อยกบ้าง ตราประทับ สามารถปลอมแปลงได้โดยง่ายบ้าง ตราประทับจึงสร้างความยุ่งยากให้การตรวจสอบ ลายมือชื่อ ธนาคารจึงกำหนดให้ลูกค้ายกที่เป็นนิติบุคคลสั่งจ่ายเช็คโดยไม่ต้องมีตราประทับ

ดังนั้น เมื่อใช้ระบบดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่มีการคืนเช็คจะก่อให้เกิดปัญหา ว่าผู้ทรงจะเรียกให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบได้บ้าง เนื่องจากนิติสัมพันธ์ที่จะให้ผูกพันนิติบุคคล ต้องเป็นไปตามที่จดทะเบียนนิติบุคคลนั้นไว้ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

นอกจากนี้ เช็ดยังเป็นตราสารที่เปลี่ยนมือได้ไม่มีข้อจำกัด จึงเปลี่ยนมือได้ง่าย ผู้ทรงที่อยู่ทอดหลัง ๆ ที่ไม่ได้รู้ข้อเท็จจริง ก็จะเกิดภาระในการพิสูจน์เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้ต้องรับผิดชอบตามเช็ค

1.3 ปัญหาความรับผิดชอบของธนาคารกรณีลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายเป็นลายมือชื่อปลอม

ตามหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1008 ที่บัญญัติห้ามไม่ให้อ้างอิงอาศัยแสวงสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับลายมือชื่อปลอมในส่วน of ธนาคารพาณิชย์ หากมีการฉ้อโกงลายมือชื่อปลอมแล้วธนาคารจ่ายเงินไป จากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวและแนวคำพิพากษาศาลฎีกา แทบจะปิดปากธนาคารพาณิชย์มิให้ยกเป็นข้อต่อสู้ได้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์เองอาจจะยกข้อต่อสู้ในประเด็นว่า ตนได้ตรวจสอบลายมือชื่อตามมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพของตนแล้ว การตรวจสอบก็จะตรวจสอบจากเช็คต้นฉบับที่มีผู้นำมาขึ้นกับตัวอย่างลายมือชื่อที่มีไว้กับธนาคาร แต่ลายมือชื่อที่ปลอมนั้นเหมือนหรือคล้ายกับลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายมาก ตนไม่ประมาณเลินเล่อแต่อย่างใด หากศาลเห็นว่า ลายมือชื่อเหมือนหรือคล้ายกับลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายมากศาลอาจปรับลดความรับผิดชอบตามความร้ายแรงและพฤติการณ์แห่งละเมิดนั้นได้ ซึ่งแต่เดิมธนาคารผู้จ่ายเงินตามเช็คได้ดูแลและตรวจสอบจากเช็คต้นฉบับ แต่ระบบใหม่ที่ จะนำมาใช้มีเพียงสแกนและส่งภาพเช็คที่นำมาเรียกเก็บ ธนาคารผู้จ่ายไม่มีโอกาสที่จะตรวจสอบลายมือชื่อจากเช็คต้นฉบับเลย อาจเกิดการปลอมลายมือชื่อในเช็คได้ง่ายขึ้น หากเป็นเช่นนั้นธนาคารพาณิชย์ จะอ้างว่าตนไม่ได้ประมาณเลินเล่อเกี่ยวกับตรวจสอบลายมือชื่อคงรับฟังได้ยากขึ้นกว่าเดิม

1.4 ปัญหาการรับฟังภาพเช็คเป็นพยานหลักฐาน

เนื่องจากการรับฟังพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 93 ให้ยอมรับฟังได้แต่เฉพาะต้นฉบับเอกสารเท่านั้น แต่การนำระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเรียกว่า “ระบบการเรียกเก็บเช็คด้วยภาพเช็ค” มาใช้แล้ว Computer Printout ที่พิมพ์มาจากการจัดเก็บไว้ในระบบยอมเป็นเพียงสำเนาเอกสาร จึงไม่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้

ในประเด็นนี้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ได้รับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลที่ถูกสร้างขึ้น รับ-ส่งหรือบันทึกด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่ห้ามที่จะรับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่จะรับฟังได้มากหรือน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐาน เมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยพยานหลักฐานมาตรา 93 กำหนดให้รับฟังได้แต่เฉพาะต้นฉบับเอกสารเท่านั้น ดังนั้น ภาพเช็คที่ถูกสแกนและ Printout ออกมาโดยมีสถานะเพียงสำเนาก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

2. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาถึงผลกระทบทางกฎหมายจากระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คแล้ว เห็นได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการเรียกเก็บเช็คด้วยภาพเช็คในประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องและไม่ครอบคลุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อแก้ไขผลกระทบทางกฎหมายจากระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรม ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการยื่นเช็คเรียกเก็บเงินกับธนาคารผู้จ่าย

ผู้เขียนเห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 990 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการเพิ่มเติมวรรคสามว่า “กรณีที่ผู้ทรงยื่นเช็คเรียกเก็บเงินต่อธนาคารผู้เรียกเก็บและภายหลังธนาคารผู้เรียกเก็บเรียกเก็บเงินตามเช็คต่อธนาคารผู้จ่ายตามระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็ค (ICAS) ให้ถือว่าผู้ทรงได้ยื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อให้ใช้เงินตามมาตรา 990 วรรคหนึ่งแล้ว” ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายสอดคล้องกับระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คที่นำมาใช้ในปัจจุบัน

2.2 ปัญหาความรับผิดชอบของนิติบุคคล

ผู้เขียนเห็นว่า ควรแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งจ่ายเช็คของลูกค้านิติบุคคล โดยกำหนดให้ในกรณีที่นิติบุคคลส่งจ่ายเช็ค ให้ผู้แทนนิติบุคคลประทับตรา

สำคัญของนิติบุคคลบริเวณช่องว่างในเช็คที่ระบุตำแหน่งไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ตำแหน่งดังกล่าวต้องอยู่คนละตำแหน่งกับช่องลงลายมือชื่อของผู้แทนนิติบุคคล เพื่อมิให้ลายมือชื่อทับซ้อนกับตราประทับซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในส่วนของผู้ลงลายมือชื่อและผู้ต้องรับผิดชอบตามเช็ค

2.3 ปัญหาความรับผิดชอบของธนาคารกรณีลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายเป็นลายมือ

ชื่อปลอม

ผู้เขียนเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยตัวเงิน โดยกำหนดให้ในกรณีที่มีการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คและภายหลังจากธนาคารผู้จ่ายได้รับภาพเช็คแล้วได้ร้องขอภายในเวลาปิดทำการของวันทำการถัดจากวันที่มีการส่งเช็คผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้ธนาคารผู้เรียกเก็บส่งเช็คในรูปแบบเอกสารมาให้ เนื่องจากไม่สามารถตัดสินใจที่จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติการจ่ายเงินตามเช็คได้อันเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการรวมถึงเรื่องลายมือชื่อปลอมด้วย และกำหนดให้ในกรณีเช่นนี้การยื่นเช็คผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์สิ้นผลไป และไม่รองรับการยื่นเช็คฉบับดังกล่าวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ซ้ำอีกภายหลังจากที่มีการร้องขอให้ส่งเช็คในรูปแบบเอกสาร และการที่ธนาคารผู้สั่งจ่ายร้องขอให้ธนาคารผู้เรียกเก็บส่งเช็คในรูปแบบเอกสารมาให้ไม่ถึงว่ามีการปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คฉบับนั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า วิธีการนี้จะทำให้ธนาคารผู้จ่ายมีทางเลือกที่จะได้ทำการตรวจสอบลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายให้ถูกต้องก่อนที่จะจ่ายเงินตามเช็คนั้นไป

2.4 ปัญหาการรับฟังภาพเช็คเป็นพยานหลักฐาน

ผู้เขียนเห็นควรให้แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 93 โดยการเพิ่มเติม (5) ในมาตราดังกล่าวไว้ว่า “ภาพเช็คที่สแกนและพิมพ์มาจากระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คด้วยภาพเช็คที่จัดเก็บไว้และมีการรับรองความถูกต้องโดยธนาคารผู้ทรงเช็คหลังจากมีการยื่นเช็คเพื่อเรียกเก็บแล้ว ให้ศาลยอมรับฟังสำเนาเอกสารเป็นพยานหลักฐาน” ทั้งนี้ เพื่อให้ภาพเช็คที่สแกนและ Printout มาจากระบบที่จัดเก็บไว้สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานต่อศาลในกรณีที่มีปัญหาขึ้นสู่ศาลได้

ภาคผนวก ก
ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สรข. 1/2554

ว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

1. เหตุผลในการออกระเบียบ

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้พัฒนาระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System--ICAS) ซึ่งประกอบด้วย 2 ระบบงาน ได้แก่ ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing System--ICS) เพื่อใช้ทดแทนระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคารในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและระบบจัดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System--IAS) เพื่อจัดเก็บภาพเช็ค โดยมีแผนงานที่จะเริ่มทยอยให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ ดังนั้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินการของระบบและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบกำหนด สิทธี บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ให้บริการระบบ และธนาคารซึ่งเป็นสมาชิกของระบบ เพื่อให้มีกรอบและกฎเกณฑ์สำหรับการถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐที่เป็นธนาคารสมาชิกตามระเบียบนี้

4. เนื้อหา

ลักษณะ 1

บททั่วไป

ข้อ 1 ในระเบียบนี้

“เช็ค” หมายความว่า

(1) เช็ค คราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใด ที่สั่งให้ธนาคารจ่ายเงินเมื่อทวงถาม

(2) ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใดที่สั่งจ่ายเงิน โดยมีกำหนดเวลา ซึ่งธนาคารได้รับรองหรืออ่าวัดและถึงกำหนดเวลาจ่ายเงินแล้ว

“รพท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย

“ศูนย์หักบัญชี” หมายความว่า ศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ รพท.

“ธนาคารสมาชิก” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐที่ได้รับอนุญาตจาก รพท. ให้ใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

นิยาม

“ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บเช็ค” หมายความว่า ธนาคารสมาชิกผู้ส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค

“ธนาคารผู้จ่าย” หมายความว่า ธนาคารสมาชิกผู้รับข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

“ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค” (Imaged Cheque Clearing and Archive System--ICAS) หมายความว่าระบบงานที่ ธปท. พัฒนาขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและการจัดเก็บภาพเช็ค ซึ่งประกอบด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing System--ICS) และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System--IAS)

“บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Services) และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงานตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers)

“คอมพิวเตอร์แม่ข่าย” หมายความว่า ระบบคอมพิวเตอร์ของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คของ ธปท.

“ระบบชำระคูกกลาง” (Central Settlement System--CSS) หมายความว่าระบบชำระคูกกลางตามประกาศ ธปท. ว่าด้วยบริการโอนเงินพร้อมกันหลายฝ่าย

“การตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค” (Image Quality Assurance--IQA) หมายความว่า ขั้นตอน วิธีการ กระบวนการ ในการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บ

ภาพเช็คตามค่าการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คที่ ธปท. กำหนด

“เครื่องกราดภาพเช็ค” (Capture Device) หมายความว่า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับการถ่ายภาพเช็คและอ่านข้อมูลเช็ค เพื่อจัดทำหรือแปลงเช็คให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

“การกราดภาพเช็ค” หมายความว่า การจัดทำหรือแปลงเช็คให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“เครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค” (Imaged Cheque Member Gateway--ICMG) หมายความว่า เครื่องปฏิบัติงาน (Certified Server) ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers) ที่ธนาคารสมาชิกใช้เชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เพื่อทำการรับและ/หรือส่งข้อมูลและภาพเช็ค

“ชุดคำสั่งของ ธปท.” หมายความว่า ชุดคำสั่งสำหรับเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คและบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ที่ ธปท. จัดหาให้ธนาคารสมาชิก

“ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ” (Normal Out-clearing) หมายความว่า ข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค เพื่อให้คอมพิวเตอร์แม่ข่ายประมวลผลและให้ธนาคารผู้จ่ายที่เกี่ยวข้องใช้เพื่อพิจารณาดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

“ข้อมูลและภาพเช็คที่รับเข้า” (Normal In-clearing) หมายความว่า ข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารผู้จ่ายได้รับจากคอมพิวเตอร์แม่ข่ายผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อใช้พิจารณาดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

“ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน” (Return Out-clearing) หมายความว่า ข้อมูลเช็คคืนที่ธนาคารผู้จ่ายส่งให้คอมพิวเตอร์แม่ข่ายผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค เพื่อให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บที่เกี่ยวข้องรับเพื่อดำเนินการต่อไป

“ข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืน” (Return In-clearing) หมายความว่า ข้อมูลเช็คที่ส่งคืนและภาพเช็คคืนที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับจากคอมพิวเตอร์แม่ข่ายผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อดำเนินการต่อไป

“รอบการชำระดุลหักบัญชี” หมายความว่า รอบการชำระดุลหักบัญชีของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ซึ่งแยกเป็น รอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บและรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป

“รอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ” (Same-day Settlement) หมายความว่า การชำระดุลการหักบัญชีระหว่างธนาคารในวันทำการถัดจากวันที่ส่งเรียกเก็บตามเวลาและหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

“รอบการชำระคูลหักบัญชีในวันทำการถัดไป” (Next-day Settlement) หมายความว่า การชำระคูลการหักบัญชีระหว่างธนาคารในวันทำการถัดจากวันที่ส่งเรียกเก็บ ตามเวลาและหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

“รหัสเฉพาะ” (Unique Identification--UID) หมายความว่า รหัสเฉพาะของเช็คแต่ละฉบับที่ส่งเรียกเก็บ ที่สร้างจากเครื่องกราดภาพเช็คหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยปรากฏอยู่ด้านหลังเช็คและภาพเช็คที่ส่ง

เรียกเก็บ ซึ่งประกอบด้วย ตัวเลข 22 หลัก ที่ระบุ วันเดือนปีที่กราดภาพเช็ค รหัสธนาคาร ผู้ส่งเรียกเก็บ หมายเลขเครื่องกราดภาพเช็ค และลำดับที่ “วันทำการ” หมายความว่า วันทำการของธนาคารพาณิชย์ที่ ธปท. กำหนด

“เช็คนอกมาตรฐาน” หมายความว่า เช็คที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนด

“เช็คที่ต้องจัดทำใบแทน” หมายความว่า เช็คนอกมาตรฐาน และเช็คที่มีลักษณะดังนี้

(1) เช็คที่ชำรุด เช็คที่มีสิ่งอื่นใดติดมา เช็คที่มีรอยขีดขาดหรือเช็คที่มีรอยยับ ซึ่งไม่สามารถกราดภาพเช็คได้ หรือเมื่อผ่านเครื่องกราดภาพเช็คแล้วจะปรากฏภาพเช็คที่ได้ ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของเช็คไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน

(2) เช็คนอกเหนือจาก (1) ที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บไม่สามารถกราดภาพเช็คให้ปรากฏข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของเช็คได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน เช่น เช็คที่ปรุจำนวนเงิน ตัวเลขพิมพ์ด้านหลังที่มองไม่เห็นจากภาพเช็คได้

(3) เช็คที่ไม่สามารถกราดภาพเช็คให้ผ่านมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค

(4) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนด

“ใบแทน” หมายความว่า เอกสารที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำขึ้นตามมาตรฐานใบแทนที่ ธปท. กำหนด

“กระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค” หมายความว่า กระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลและภาพ

เช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คหรือบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ

(1) ยืนยันว่าข้อมูลหรือภาพเช็คที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิกส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นข้อมูลและภาพเช็คเดียวกับที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิกจริง ซึ่งผู้ส่งข้อมูลหรือภาพเช็คจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้

(2) ยืนยันว่าข้อมูลและภาพเช็คที่ ธปท. หรือ ธนาคารสมาชิกได้รับจากระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นข้อมูลและภาพเช็คเดียวกับที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิกได้ส่งจริง

(3) สามารถทำการพิสูจน์ตัวตน (Authentication) และยืนยันว่าผู้จัดการระบบ ผู้รับรอง (Certifier) ผู้ปฏิบัติงาน (Officer) และเครื่องปฏิบัติงาน (Certified Server) ในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นบุคคลและเครื่อง ที่ได้รับสิทธิในการปฏิบัติงานจริง

(4) สามารถตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้

(5) ป้องกันมิให้บุคคลอื่นหรือเครื่องปฏิบัติงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องล่วงรู้ข้อมูลและภาพเช็คที่มีการส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

<p>(6) มีระบบการบันทึกหลักฐานการรับส่งและการเข้าถึงข้อมูลและภาพเช็คที่รับส่ง</p> <p>ข้อ 2 ระบบการหักบัญชีเช็คภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ประกอบด้วย ระบบงานเพื่อรองรับการดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คที่เรียกเก็บระหว่างธนาคารสมาชิก (2) การรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คที่เรียกเก็บภายในธนาคารสมาชิก (3) การสอบถามสถานการณ์การส่งข้อมูลและภาพเช็ค (4) การคำนวณดุลการหักบัญชี (5) การจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็ค (6) การแจ้งแก้ไขข้อมูลเช็คที่คลาดเคลื่อน (7) การสอบถามข้อมูลและภาพเช็ค <p style="text-align: center;">ลักษณะ 2</p> <p style="text-align: center;">ธนาคารสมาชิก</p> <p>ข้อ 3 ธนาคารสมาชิกที่ใช้ระบบการหักบัญชีเช็คภาพด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน (2) เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน 	<p>ประเภทของบริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค</p> <p>คุณสมบัติของธนาคารสมาชิก</p>
--	--

<p>ข้อ 4 ผู้ที่ประสงค์จะใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ต้องยื่นหนังสือแสดงความตกลงขอใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้และได้รับอนุญาตจาก ธปท. ให้เป็นธนาคารสมาชิกก่อนใช้บริการ</p> <p>ทั้งนี้ ธปท. จะแจ้งรายชื่อธนาคารสมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้ธนาคารสมาชิกอื่นทราบก่อนที่ธนาคารสมาชิกรายนั้นจะเริ่มใช้งาน</p> <p>การดำเนินการเพื่อขอเป็นธนาคารสมาชิก</p> <p style="text-align: center;">ลักษณะ 3 สิทธิและหน้าที่ของ ธปท.</p> <p>ข้อ 5 ธปท. เป็นผู้กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มาตรฐานเช็ค (2) มาตรการภาพเช็ค ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานคุณสมบัติของภาพเช็คและมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของเช็ค (3) มาตรฐานไบแทน (4) มาตรฐานไบแจ็กเก็ตใบตลาดเคลื่อน (5) มาตรฐานตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใด (6) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม 	<p>การดำเนินการเพื่อขอเป็นธนาคารสมาชิก</p> <p>ธปท. กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ</p>
---	---

<p>ข้อ 6 ธปท. เป็นผู้จัดเตรียมชุดคำสั่งของ ธปท. ข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือการใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คให้แก่ธนาคารสมาชิก ทั้งนี้ การขอรับชุดคำสั่งให้เป็นไปตามวิธีการเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด</p> <p>ชุดคำสั่งของ ธปท. ข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือการใช้งานเป็นทรัพย์สินและลิขสิทธิ์ของ ธปท. ธนาคารสมาชิกจะต้องไม่กระทำการใดที่เป็นการละเมิดสิทธิดังกล่าว ยกเว้นได้รับความยินยอมจาก ธปท. เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ทำซ้ำ แก้ไข หรือดัดแปลงชุดคำสั่งของ ธปท. (2) โอน ขาย ให้เช่า หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ชุดคำสั่งของ ธปท. (3) ใช้ประโยชน์จากชุดคำสั่งของ ธปท. เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระเบียบนี้ <p>ข้อ 7 ธปท. จะกำหนดเวลาการปฏิบัติงานของระบบการหักบัญชีเช็ค ด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และอาจเปลี่ยนแปลงเวลาการปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร โดยจะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบในเวลาอันควร</p> <p>เวลาที่ใช้อ้างอิงในระบบการหักบัญชีด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คให้ถือตามเวลาที่ปรากฏที่คอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ ธปท.</p>	<p>ธปท. จัดเตรียมชุดคำสั่งและคู่มือการใช้งานแก่ธนาคารสมาชิก</p> <p>ชุดคำสั่งคู่มือการใช้งานและแนวทางการปฏิบัติงานเป็นทรัพย์สินและลิขสิทธิ์ของ ธปท.</p> <p>ธปท. กำหนดเวลาการปฏิบัติงาน</p>
--	---

<p>ข้อ 8 ธปท. จะรับผิดชอบในความเสียหายเช่นที่ตามปกติที่เกิดจากการกระทำของ ธปท. เว้นแต่ในกรณีใดกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมพิเศษ (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องทางเทคนิคของคอมพิวเตอร์แม้ว่าจะไม่ว่ากรณีใด ๆ (3) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสิ่งหรือระบบซึ่งไม่ได้อยู่ในความควบคุมของ ธปท. (4) เหตุสุดวิสัย <p style="text-align: center;">ลักษณะ 4</p> <p style="text-align: center;">สิทธิและหน้าที่ของธนาคารสมาชิก</p> <p>ข้อ 9 ธนาคารสมาชิกได้ร่วมทดสอบ ประสิทธิภาพ ขอบเขต และความสามารถของกระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับและ/หรือส่งข้อมูลและภาพเช็ค และยอมรับในประสิทธิภาพ ขอบเขต และความสามารถของกระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับและ/หรือส่งข้อมูลและภาพเช็ค และยอมรับว่าระบบหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คมีมาตรการที่รัดกุมเพียงพอสำหรับป้องกันความผิดพลาดและการทุจริตต่าง ๆ แล้ว</p> <p>ข้อ 10 ธนาคารสมาชิกต้องจัดทำเอกสารดังต่อไปนี้ส่งให้ ธปท. ล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ ก่อนวันที่ธนาคารสมาชิกจะเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เว้นแต่ ธปท. กำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น</p>	<p>ความรับผิดชอบของ ธปท.</p> <p>ธนาคารสมาชิกยอมรับประสิทธิภาพของระบบ ICAS</p> <p>การดำเนินการของธนาคารสมาชิกก่อนการใช้ระบบ ICAS</p>
--	---

(1) จัดทำเอกสารตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Services) ได้แก่ หนังสือแสดงความตกลงใช้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) หนังสือแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) หนังสือแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน (Officer)

ในกรณีที่ธนาคารสมาชิกเป็นผู้ให้บริการตามบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ข้างต้นอยู่ก่อนแล้ว ให้ธนาคารสมาชิกจัดทำเฉพาะหนังสือแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) และหนังสือแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน (Officer) เท่านั้น

(2) ในกรณีที่ธนาคารสมาชิกใช้บริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คของตนเอง ให้จัดทำเอกสารตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน การเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial via Certified Servers) ได้แก่ หนังสือแสดงความตกลงใช้บริการด้านการเงินด้วยวิธี

(3) จัดทำเอกสารสำหรับการเริ่มใช้งานระบบ ตามที่กำหนดในเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้ ได้แก่

(3.1) หนังสือมอบอำนาจตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(3.2) หนังสือขอรับชุดคำสั่งของ ธปท.

(3.3) หนังสือแต่งตั้งผู้จัดการระบบการใช้สำหรับการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

<p>(3.4) เอกสารอื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม</p> <p>ข้อ 11 ธนาคารสมาชิกจะต้องไม่ทำการแลกเปลี่ยนเช็คเพื่อการหักบัญชีระหว่างกันเอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก ธปท.</p> <p>ข้อ 12 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คอุปกรณ์และโปรแกรมสำหรับใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการปฏิบัติงานจริงและสำหรับเป็นชุดสำรองเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินในสถานที่ยากแก่การเข้าถึง</p> <p>ข้อ 13 ธนาคารสมาชิกต้องดำเนินการเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และโปรแกรมของธนาคารสมาชิกตามข้อ 12 ซึ่งใช้กับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารสมาชิกกับคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเพื่อการใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทำการที่ ธปท. กำหนด (2) ดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา (3) จัดให้ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมมีระบบป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพ (4) จัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง 	<p>ห้ามธนาคารสมาชิกแลกเปลี่ยนเช็คระหว่างกันเอง</p> <p>ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งอุปกรณ์และโปรแกรมสำหรับระบบ ICAS</p> <p>ธนาคารสมาชิกดำเนินการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และโปรแกรมซึ่งใช้กับระบบ ICAS</p>
--	--

<p>ทั้งนี้ ให้ใช้แนวปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยนโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศในการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 14 ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งข้อมูลพื้นฐาน (Master Information) เกี่ยวกับการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คดังต่อไปนี้ ให้แก่ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันทำการ ก่อนวันที่มีผลใช้งานหรือวันที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว ตามวิธีการและรายละเอียดที่ ธปท. กำหนดไว้ในคู่มือการใช้งาน และแบบฟอร์มแนบท้ายระเบียบนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับธนาคารสมาชิก (2) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค (Imaged Cheque Member Gateway--ICMG) <p>ทั้งนี้ให้ธนาคารสมาชิกกำหนดเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค 1 เครื่อง เพื่อรับข้อมูลและภาพเช็คจากคอมพิวเตอร์แม่ข่าย</p> <p>ข้อ 15 ธนาคารสมาชิกต้องจัดส่งรายชื่อ และตัวอย่างลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจของตนในการจัดทำเอกสารดังนี้ ให้ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันทำการ ก่อนวันเริ่มให้บริการ หรือวันที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อแจ้งให้ธนาคารสมาชิกอื่นมารับรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อดังกล่าว</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ใช้แจ้งแก้ไขตลาดเคลื่อน (2) หนังสือยืนยันข้อผิดพลาดตามเช็คส่งเรียกเก็บ <p>ระหว่างธนาคาร</p> <ol style="list-style-type: none"> (3) การส่งและรับเช็ค (4) การขอเช็ค 	<p>ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับธนาคารสมาชิก</p> <p>ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อเพื่อกรทำการตามที่ได้รับมอบหมาย</p>
--	--

รพท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกอื่นทราบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภายใน 3 วันทำการ และให้ธนาคารสมาชิกอื่นมารับรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งที่ศูนย์หักบัญชีภายใน 3 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ รพท. แจ้ง

ทั้งนี้ ให้ธนาคารสมาชิกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ รพท. ขอความร่วมมือ

ข้อ 16 ธนาคารสมาชิกมีหน้าที่ดำเนินการทดสอบระบบกับ รพท. ขอความร่วมมือ

ข้อ 17 ธนาคารสมาชิกต้องมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและระบบควบคุมภายในตามมาตรฐานที่ยอมรับทั่วไป

ข้อ 18 ธนาคารสมาชิกยินยอมและจะอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของ รพท. ในการตรวจสอบเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเซ็ค และระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารที่เกี่ยวข้อง มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบ

ข้อ 19 ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของข้อมูลและภาพเซ็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คภาพและระบบการจัดเก็บภาพเซ็คดังนี้

(1) ภาพเซ็คที่เกิดจากการกราดภาพเซ็คต้องสามารถอ่านได้และมีความคมชัด รวมถึงต้องมีรูปแบบ ระดับสี และความละเอียด เป็นไปตามมาตรฐานคุณสมบัติของภาพเซ็คที่ รพท. ประกาศกำหนด

(2) จัดให้มีระบบงานตรวจสอบคุณภาพของภาพเซ็ค (Image Quality Assurance--IQA) ให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเซ็คที่ รพท. ประกาศกำหนด

ธนาคารสมาชิกมีหน้าที่ทดสอบระบบธนาคารสมาชิกต้องมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยอำนาจในการตรวจสอบเข้าหน้าที่ธนาคารสมาชิกต้องดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของข้อมูลและภาพเซ็คที่ส่งเข้าระบบ ICAS



หากภาพเช็คไม่เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนด ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บปรับปรุงกระบวนการการกราดภาพเช็คเพื่อให้ได้ภาพเช็คตามมาตรฐานที่ ธปท. กำหนด และอาจคิดค่าปรับในกรณีดังกล่าวด้วยก็ได้

(3) จัดทำข้อมูลและภาพเช็ค และเมตาดาตา (Metadata) ที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ให้มีโครงสร้างและสาระสำคัญครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(4) ตั้งชื่อไฟล์ข้อมูลและภาพเช็คตามข้อกำหนดด้านเทคนิค สำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member)

(5) มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการกราดภาพเช็คอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(5.1) การกราดภาพเช็ค ต้องสามารถระบุได้ว่า การกระทำโดยผู้ใด เครื่องใด และเวลาใด

(5.2) มาตรการป้องกันการแก้ไขปลอมแปลงข้อมูลและภาพเช็คก่อนส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(5.3) กำหนดสิทธิของผู้เข้าถึงระบบการกราดภาพเช็คและการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงระบบการกราดภาพเช็ค

(5.4) การบันทึกและเก็บหลักฐานการดำเนินงานการกราดภาพเช็ค เพื่อใช้อ้างอิงและการตรวจสอบประวัติการกราดภาพเช็คไม่น้อยกว่า 10 ปี นับแต่วันที่กราดภาพเช็ครวมทั้งป้องกันการปฏิเสธความรับผิดชอบ

(6) จัดให้มีผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ตรวจสอบภายนอกเพื่อทำการตรวจสอบและรับรองกระบวนการการกราดภาพเช็คว่าดำเนินการตามคู่มือการทำงานที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บกำหนด อย่างน้อยปีละครั้ง และรายงานผลการตรวจสอบและรับรองให้ผู้บริหารของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ และ ธปท. ทราบ

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำหรือแปลงเอกสาร

และข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และข้อกำหนดแนบท้ายประกาศคณะกรรมการ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยข้อกำหนดวิธีปฏิบัติในการจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ข้อ 20 ธนาคารสมาชิกอาจขอชุดคำสั่งของ ธปท. ชุดใหม่ได้ โดยส่งหนังสือแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้ ธปท. พิจารณา

ธนาคารสมาชิกอาจขอชุดคำสั่งของ ธปท. ชุดใหม่ได้

ข้อ 21 กรณีที่ธนาคารสมาชิกใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) สำหรับบริการการกราดภาพเช็ค หรือบริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค ธนาคารสมาชิกต้องควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการภายนอก (Service Providers) และรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้ให้บริการภายนอก เสมือนหนึ่งธนาคารสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งนี้ ธนาคารสมาชิกต้องใช้บริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพจากผู้ให้บริการภายนอกที่เป็นผู้ให้บริการและเป็นเครื่องปฏิบัติงานได้รับรองตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers)

ลักษณะ 5

ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

หมวด 1

การดำเนินการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

ข้อ 22 ให้ธนาคารสมาชิกรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อการหักบัญชีผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คตามรูปแบบ วิธีการ และเวลาที่ ธปท. กำหนด

ข้อ 23 ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งข้อมูลและภาพเช็คของเช็คที่เรียกเก็บระหว่างธนาคารและ/หรือ เช็คที่เรียกเก็บภายในธนาคารสมาชิกที่มีจำนวนเงินตามเช็คแต่ละฉบับไม่เกินมูลค่าที่ ธปท. ประกาศกำหนด

การใช้บริการ
บุคคลภายนอก
(Outsourcing)

วิธีการรับและส่ง
ข้อมูลและภาพเช็ค
ผ่าน ICMG
ธปท. จะกำหนด
จำนวนเงินตามเช็ค
แต่ละฉบับที่ส่งเข้า
ระบบ ICS

<p>ข้อ 24 ข้อมูลและภาพเช็คที่รับและส่งผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คมี 4 ประเภท ได้แก่</p> <p>(1) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ (Normal Out-clearing)</p> <p>(2) ข้อมูลและภาพเช็คที่รับเข้า (Normal In-clearing)</p> <p>(3) ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน (Return Out-clearing)</p> <p>(4) ข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืน (Return In-clearing)</p> <p>ข้อ 25 กระบวนการเรียกเก็บและการชำระดุลการหักบัญชีสำหรับข้อมูลและภาพที่ส่งเข้าเรียกเก็บผ่านระบบการหักเช็คด้วยภาพเช็คมี 2 รอบ คือ</p> <p>(1) การหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ซึ่งเป็นกระบวนการรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คประเภท ดังต่อไปนี้ ภายในเวลาตามที่ ธปท. ประกาศกำหนดในวันที่ส่งเรียกเก็บ โดย ธปท. จะประกาศกำหนดในวันที่ส่งเรียกเก็บ</p> <p>(1.1) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ</p> <p>(1.2) ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน</p> <p>ทั้งนี้ ธปท. จะชำระดุลการหักบัญชีจากข้อมูลและภาพเช็ค สำหรับรอบดุลหักบัญชีในวันที่เรียกเก็บ (Same-day Settlement) ดังกล่าว เฉพาะที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ครับชุดข้อมูลเช็คและภาพ ธปท. จะกำหนดจำนวนเงินตามเช็คแต่ละฉบับที่ส่งเข้าระบบ ICAS</p> <p>เช็คดังกล่าวอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วภายในเวลาที่ ธปท. กำหนด</p>	<p>ประเภทข้อมูลและภาพเช็คที่รับและส่งผ่านระบบ ICS</p> <p>รอบชำระดุลการหักบัญชี</p> <p>การหักบัญชีรอบ Same-day Settlement</p>
--	--

(2) ต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็คและใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็ค (Physical Condition Tag) ในข้อมูลเช็คก่อนส่งเข้าเรียกเก็บในระบบ เพื่อเป็นการแจ้งเตือนให้ธนาคารผู้จ่ายระมัดระวังในการอนุมัติตัดจ่ายเงินตามเช็ค โดยค่าดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามที่ ธปท. กำหนดในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิก ระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(3) ต้องจัดทำรหัสเฉพาะ (UID) บนด้านหลังเช็คทุกฉบับ

(4) ต้องตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คทุกฉบับที่ส่งเรียกเก็บตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพเช็ค และใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบภาพเช็ค (IQA Tag) ในข้อมูลเช็คที่ส่งเรียกเก็บ โดยค่าดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่ ธปท. กำหนดในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(5) ควบคุมความถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็ค รวมทั้งการพิสูจน์ตัวตนของเครื่องปฏิบัติงานที่ส่งข้อมูลและภาพเช็คด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ตามวิธีการและรูปแบบที่ ธปท. กำหนดไว้ในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับ ธนาคารสมาชิก ระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือสำหรับการใช้งาน

ข้อ 27 กรณีธนาคารผู้จ่ายรับข้อมูลและภาพเช็ค และตรวจสอบพบว่ามีข้อมูลเช็คไม่ตรงกับภาพเช็ค ซึ่งได้แก่ เลขตรวจสอบความถูกต้อง (Check Digit) เลขที่เช็ค รหัสสาขา ธนาคารผู้จ่าย เลขที่บัญชีผู้ส่งจ่าย รหัสประเภทเอกสาร และจำนวนเงินตามเช็ค ธนาคารผู้จ่ายต้องแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องถูกต้อง และใส่ค่าแสดงตำแหน่งการแก้ไขข้อมูล (Data Condition Tag) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดที่กำหนดในคู่มือการใช้งาน

ธนาคารผู้จ่ายต้องตรวจสอบและแก้ไขข้อมูล

<p>ข้อ 28 กรณินาการผู้จ่ายต้องการส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนเพื่อคืนเช็คให้แก่ลูกค้า ให้ธนาคารผู้จ่ายจัดทำและส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนพร้อมเหตุผลการคืนเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค ตามรูปแบบ วิธีการ และเวลาที่ ธปท. กำหนด และให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืนผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค และจัดทำใบแจ้งผลเช็คคืน เอกสารแจ้งหักบัญชีซึ่งจะต้องลงนามโดยเจ้าหน้าที่ของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ พร้อมแนบเช็คคืนให้แก่ลูกค้า เจ้าของบัญชีผู้นำฝากเช็ค</p>	<p>การส่งข้อมูลเช็คคืนและการแจ้งผลเช็คคืนแก่ลูกค้า</p>
<p>ข้อ 29 กรณินาการผู้จ่ายต้องการส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนที่เกิดจากปัญหาในการปฏิบัติ ให้ธนาคารผู้จ่ายจัดทำและส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนพร้อมระบุสาเหตุการส่งคืนดังกล่าวผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บทราบ และธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืนผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อดำเนินการต่อไป</p>	<p>การคืนเช็คที่เกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน</p>
<p>ข้อ 30 ธนาคารสมาชิกที่ใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คสามารถติดตาม เรียกดู หรือสั่งพิมพ์สถานะ หรือรายงาน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักบัญชีเช็คได้ดังนี้</p> <p>(1) ติดตาม เรียกดูและสั่งพิมพ์สถานการณั้รับส่งข้อมูลและภาพเช็คระดับแฟ้มข้อมูล (File) ระดับชุดข้อมูล (Batch) ระดับรายการ (Item) และรายงานต่าง ๆ ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในคู่มือการใช้งานการคืนเช็คที่เกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน</p>	<p>การติดตามเรียกดูและสั่งพิมพ์สถานะหรือรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักบัญชีเช็ค</p>

<p>(2) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนด</p> <p>ทั้งนี้ การดำเนินการตามวรรคหนึ่งสามารถทำได้ ตลอดเวลาที่มีการเชื่อมโยงกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค เพื่อให้ทราบสถานะของการรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค หาก ธนาคารสมาชิกไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบ</p> <p>ข้อ 31 เมื่อสิ้นสุดการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชี แล้ว หากธนาคารสมาชิกตรวจสอบภายหลัง พบว่า จำนวนเงิน บนเช็คไม่ตรงกับจำนวนเงินที่ส่งเรียกเก็บ หรือต้องการคืน หรือไม่คืนเช็คที่ผ่านการเรียกเก็บแล้ว และได้มีการตกลงรับ การแก้ไขกันทั้งสองฝ่ายให้ธนาคารสมาชิกจัดทำใบแจ้งแก้ไข คลาดเคลื่อนเพื่อส่งเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีเช็คด้วย ภาพเช็คตามรูปแบบ มาตรฐาน และวิธีการที่ ธปท. ประกาศ กำหนด</p> <p>ทั้งนี้ ให้นำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 30 มาใช้บังคับโดย อนุโลม และให้ธนาคารผู้จ่ายแจ้งข้อมูลที่คลาดเคลื่อนตาม วรรคหนึ่ง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ตาม หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนดในคู่มือการใช้ งานเพื่อให้ ธปท. ดำเนินการจัดเก็บการแก้ไขข้อมูลที่ คลาดเคลื่อนดังกล่าวไว้ในระบบการจัดเก็บภาพตามเช็ค</p>	<p>การแก้ไข คลาดเคลื่อน</p>
---	---------------------------------

หมวด 2

การนำเช็คลงทะเบียนพิเศษส่งเรียกเก็บ

ข้อ 32 กรณีธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องการส่งเช็คมูลค่าสูงตามที่ ธปท. และธนาคารสมาชิกตกลงร่วมกัน เช็คที่มีตามประเภท เช็คที่มีการแก้ไขข้อความ และเช็คที่สงสัยว่าจะปลอมเข้าเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีด้วยเช็คภาพ ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำข้อมูลและภาพเช็คเพื่อส่งเรียกเก็บผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คโดยนำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 31 มาใช้บังคับอนุโลม

ข้อ 33 กรณีธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องการส่งเช็คที่ต้องจัดทำใบแทนเข้าเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีด้วยภาพเช็ค ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำใบแทน และจัดทำข้อมูลเช็คและภาพใบแทนเพื่อส่งผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คโดยให้นำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 34 ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งเช็คตามข้อ 32 และข้อ 33 ให้แก่ธนาคารผู้จ่ายตามวิธีการและระยะเวลาที่ ธปท. กำหนด

ทั้งนี้ กรณีเช็คคืนแก่ลูกค้า ให้ธนาคารผู้จ่ายส่งเช็คคืนให้แก่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บตามวิธีการและระยะเวลาที่ ธปท. กำหนด

การส่งเช็คข้อมูลค่าสูง
เช็คที่มีตราประทับ
เช็คที่มีการแก้ไข
ข้อความ และเช็คที่
สงสัยว่าจะปลอมเข้า
เรียกเก็บในระบบ
ICAS

การส่งเช็คที่ต้องทำ
ใบแทนเข้าเรียกเก็บ
ในระบบ ICAS

การรับส่งเช็คลง
ทะเบียน
พิเศษ

หมวด 3

การชำระดุลการหักบัญชีเช็ค

ข้อ 35 ศูนย์หักบัญชีจะคำนวณยอดดุลลูกหนี้ ยอดดุลเจ้าหนี้และยอดดุลสุทธิ ตลอดระยะเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชี โดยธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูยอดดุลดังกล่าวของตนเอง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 36 เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบตามที่ ธปท. กำหนด ศูนย์หักบัญชีจะนำดุลการหักบัญชีเช็คเรียกเก็บและดุลการหักบัญชีเช็คคืนภายในรอบการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบนั้นมาหักกลบกัน และนำยอดดุลการหักบัญชีสุทธิแต่ละรอบเข้าไปในระบบการหักบัญชี เช็คด้วยภาพเช็ค เพื่อให้ธนาคารสมาชิกเรียกดูรายการดุลการหักบัญชีด้วยตนเองผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เมื่อนำยอดดุลการหักบัญชีดังกล่าวเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คแล้วให้ถือว่าธนาคารสมาชิกรับทราบแล้ว

ข้อ 37 ศูนย์หักบัญชีจะส่งคำสั่งโอนเงินพร้อมกันหลายฝ่าย เพื่อชำระดุลการหักบัญชีเช็คของรอบการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบเข้าระบบชำระดุลกลาง (Central Settlement System--CSS) เพื่อหักบัญชีธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้และขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกผู้เป็นเจ้าหนี้ในบัญชีเงินฝากของธนาคารนั้นที่ ธปท. ภายในเวลาที่ ธปท. กำหนด

การเรียกดูยอด
ดุลสุทธิ

การแจ้งยอดดุลสุทธิ
แต่ละรอบให้
ธนาคารสมาชิก

การชำระดุลการหัก
บัญชีเช็คแต่ละรอบ

<p>ข้อ 38 ในการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ตั้งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) หากธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้มีเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากไม่พอหักยอดเงินที่ตนเป็นลูกหนี้ในการหักบัญชีครั้งนี้ และธนาคารสมาชิกนั้นไม่สามารถนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้เพียงพอในวันนั้นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าการหักบัญชีเป็นโมฆะ ศูนย์หักบัญชีจะแจ้งให้ทุกธนาคารสมาชิกทราบและคำนวณดุลการหักบัญชีสุทธิใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่นำข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารสมาชิกนั้นส่งเรียกเก็บและที่ถูกเรียกเก็บมาคำนวณด้วย และศูนย์หักบัญชีจะแจ้งดุลการหักบัญชีสุทธิที่คำนวณใหม่ให้ธนาคารสมาชิกทราบ และหักบัญชีหรือขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกต่อไป</p>	<p>การดำเนินการกรณี ที่ธนาคารสมาชิกไม่ สามารถชำระดุลการ หักบัญชีเช็ครอบ Same-day Settlement</p>
<p>ข้อ 39 ธนาคารสมาชิกอาจนำยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ตั้งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ไปใช้ชำระเงินสภาพคล่องระหว่างวันตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับซื้อตราสารหนี้ โดยมีสัญญาว่าผู้ขายจะซื้อคืนเพื่อเป็นเงินสภาพคล่องระหว่างวันหรือรายการ โอนเงินในระบบบาทเน็ตตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการบาทเน็ตได้ โดยธนาคารสมาชิกผู้ประสงค์จะใช้ยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิดังกล่าวต้องนำตราสารหนี้มาจำหน่ายเป็นหลักประกันการใช้ยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ธปท. ประกาศกำหนด</p>	<p>การขอใช้ยอดได้ดุล การหักบัญชี</p>

<p>ข้อ 40 ในการหักบัญชีรอบการชำระคุดหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement) หากธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้มีเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากไม่พอหักยอดเงินที่ตนเป็นลูกหนี้ในการหักบัญชีครั้งนี้ และธนาคารสมาชิกนั้นไม่สามารถนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้เพียงพอในวันนั้นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า การหักบัญชีครั้งนี้รวมถึงการหักบัญชีรอบการชำระคุดหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ที่ล่วงมาแล้ว เป็น โฆษะ ศูนย์หักบัญชีจะแจ้งให้ทุกธนาคารสมาชิกทราบและดำเนินคุดการหักบัญชีสุทธิใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่นำข้อมูลและภาพเช็คธนาคารสมาชิกนั้นส่งเรียกเก็บและที่ถูกเรียกเก็บมาคำนวณด้วย และศูนย์หักบัญชีจะแจ้งคุดการหักบัญชีสุทธิที่คำนวณใหม่ให้ธนาคารสมาชิกทราบและหักบัญชีหรือขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกต่อไป</p>	<p>การดำเนินการกรณีที่ธนาคารสมาชิกไม่สามารถชำระคุดการหักบัญชีเช็คครอบ Next-day Settlement</p>
<p style="text-align: center;">หมวด 4</p> <p style="text-align: center;">หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บและธนาคารผู้จ่าย</p> <p>ข้อ 41 ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บและธนาคารผู้จ่ายตกลงที่จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติระหว่างธนาคารสมาชิกในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System--ICAS)</p> <p>ข้อ 42 เพื่อให้การดำเนินการของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้</p>	<p>หน้าที่และความรับผิดชอบของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ</p>

<p>(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็คและใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็คในข้อมูลเช็ค (Physical Condition Tag--PCT)</p> <p>(2) ตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค (Image Quality Assurance--IQA) และใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค (IQZ Tag) ในข้อมูลเช็คก่อนส่งเข้าเรียกเก็บในระบบ</p> <p>(3) แจ้งผลการคืนเช็คแก่ลูกค้า</p> <p>ข้อ 43 เพื่อให้การดำเนินการของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารผู้จ่ายมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้</p> <p>(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็ค</p> <p>(2) แก้ไขข้อมูลเช็คเรียกเก็บที่ไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในคู่มือการใช้งาน</p>	<p>หน้าที่และความรับผิดชอบของธนาคารผู้จ่าย</p>
<p style="text-align: center;">ลักษณะ 6</p> <p style="text-align: center;">การดำเนินการในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค</p> <p>ข้อ 44 ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็คเข้าระบบการจัดเก็บภาพเช็คให้เป็นไป ดังนี้</p> <p>(1) กรณีข้อมูลและภาพเช็คที่มีการดำเนินการในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คจะทำการส่งข้อมูลและภาพเช็คดังกล่าวมาจัดเก็บในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค</p>	<p>การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็คเข้าระบบการจัดเก็บภาพเช็ค</p>

(2) กรณีข้อมูลและภาพเช็คของธนาคารสมาชิกที่ส่งเพื่อจัดเก็บ ให้ธนาคารสมาชิกที่ประสงค์จะจัดเก็บดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด
 ทั้งนี้ ธปท. จะจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็คตามวรรคหนึ่งเป็นระยะเวลา 10 ปี

ข้อ 45 กรณีธนาคารผู้จ่ายตรวจสอบพบว่ามีข้อมูลเช็คไม่ตรงกับภาพเช็ค ได้แก่ เลขตรวจสอบความถูกต้อง (Check Digit) เลขที่เช็ค รหัสสาขาธนาคารผู้จ่ายเลขที่บัญชีผู้ส่งจ่าย รหัสประเภทเอกสาร จำนวนเงินตามเช็ค ธนาคารผู้จ่ายต้องส่งคำขอแก้ไขข้อมูลเช็คสำหรับเช็คที่ผ่านการเรียกเก็บแล้ว ให้ถูกต้อง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนดในคู่มือการใช้งาน เพื่อให้ ธปท. ดำเนินการจัดเก็บการแก้ไขข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ข้อ 46 ธนาคารสมาชิกสามารถส่งคำขอใบรับรองว่าเป็นข้อมูลและภาพเช็คที่เก็บอยู่ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ ธปท. ดำเนินการออกใบรับรองข้อมูลและภาพเช็ค ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ข้อ 47 ธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูหรือส่งพิมพ์ข้อมูลและภาพเช็คในระบบการจัดเก็บภาพเช็คเฉพาะที่ตนเองเกี่ยวข้องในฐานะธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บหรือธนาคารผู้จ่าย ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถทำได้ตลอดเวลาที่มีการเชื่อมโยงกับระบบการจัดเก็บภาพเช็ค หากธนาคารสมาชิกไม่สามารถเรียกดูหรือส่งพิมพ์ได้ ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบ

วิธีการขอแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเช็ค

วิธีการขอรับใบรับรองข้อมูลและภาพเช็ค

การติดตามเรียกดูหรือส่งพิมพ์ข้อมูลและภาพระบบ ICAS

ลักษณะ 7

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ข้อ 48 ธปท. จะคิดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับจาก
ธนาคารสมาชิก ดังนี้

- (1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (2) ค่าธรรมเนียมรายเดือนและค่าธรรมเนียมราย

รายการ

- (3) ค่าธรรมเนียมอื่นใดตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

(4) ค่าปรับสำหรับธนาคารสมาชิกที่ขอให้ ธปท. ขยาย
ระยะเวลาสำหรับรอบการชำระคูลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียก
เก็บ (Same-day Settlement) รวมถึงธนาคารสมาชิกอื่นที่ส่ง
ข้อมูลและภาพเช็คเข้ามาในช่วงของการขยายเวลานั้นด้วยตาม
ข้อ 25(1) วรรคสาม

(5) ค่าปรับสำหรับธนาคารสมาชิกที่ขอให้ ธปท. ขยาย
ระยะเวลาสำหรับรอบการชำระคูลหักบัญชีในวันทำการถัด
(Next-day Settlement) ไปตามข้อ 25(2) (2.3)

(6) ค่าปรับในกรณีที่ธนาคารสมาชิกไม่ปฏิบัติตาม
ระเบียบนี้หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด
หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและสร้างผลกระทบต่อธนาคาร
สมาชิกรายอื่น ๆ หรือระบบโดยรวม

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่ ธปท. ประกาศกำหนด
โดย ธปท. จะดำเนินการหักเงินจากบัญชีเงินฝากของธนาคาร
สมาชิกเพื่อชำระค่าธรรมเนียมและค่าปรับเป็นรายเดือนตาม
ที่ ธปท. ประกาศกำหนด ซึ่งธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูใบ
แจ้งยอดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับได้ผ่านบริการด้านการเงิน

การคิดค่าธรรมเนียม
และค่าปรับ

ด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนวันที่ ธปท. จะดำเนินการหักเงิน จากบัญชีเงินฝากไม่น้อยกว่า 1 วัน โดยธนาคารสมาชิกสามารถ ทักท้วงยอดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับดังกล่าวได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ ธปท. หักเงินจากบัญชี

ข้อ 49 กรณี ธปท. ได้หักเงินจากบัญชีเงินฝากของ ธนาคารสมาชิกเพื่อชำระค่าธรรมเนียมและค่าปรับไปแล้ว หากภายหลัง ธปท. ตรวจสอบพบหรือมีการทักท้วงจาก ธนาคารสมาชิก ธปท. จะดำเนินการคืนเงินค่าธรรมเนียมและ ค่าปรับในส่วนที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากของ ธนาคารสมาชิกต่อไป

ข้อ 50 ธปท. จะพิจารณาผ่อนผันการคิดค่าธรรมเนียม และค่าปรับจากธนาคารสมาชิกในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย เช่น ระบบไฟฟ้าขัดข้อง การสื่อสารขัดข้อง อุบัติเหตุ ภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงการนัดหยุดงาน การประท้วง และการก่อการจลาจล ซึ่งเป็นเหตุให้ธนาคารสมาชิกไม่สามารถปฏิบัติงานได้

ลักษณะ 8

การจัดการกรณีฉุกเฉิน

ข้อ 51 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีแผนรองรับการ ดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องหรือแผนฉุกเฉินเมื่อมีเหตุที่ทำให้ ไม่สามารถใช่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบ การจัดเก็บภาพเช็คตามปกติได้ โดยใช้แนวปฏิบัติตามประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยนโยบายและมาตรการการ รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศในการประกอบ ธุรกิจของผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดย อนุโลม

การดำเนินการกรณี ธนาคารสมาชิกทัก ท้วงค่าธรรมเนียม และค่าปรับ

ธปท. จะพิจารณา ผ่อนผันการคิด ค่าธรรมเนียมและ ค่าปรับ

ธนาคารสมาชิกต้อง จัดทำแผนรองรับ การดำเนินธุรกิจอย่าง ต่อเนื่องหรือแผน ฉุกเฉิน

ข้อ 52 ธนาคารสมาชิกต้องทำการซักซ้อมแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องหรือแผนฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจัดทำ

รายงานผลการซักซ้อม โดยให้ผู้มีอำนาจลงนามรับรองรายงานส่งให้ ธปท. ทราบภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ซักซ้อม

ข้อ 53 กรณีเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเซ็คสำหรับสำหรับการปฏิบัติงานจริงของธนาคารสมาชิกขัดข้องไม่สามารถรับหรือส่งข้อมูลและภาพเซ็คได้ให้ธนาคารสมาชิกแจ้งให้ ธปท. ทราบและดำเนินการดังนี้

(1) รับหรือส่งข้อมูลและภาพเซ็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเซ็คสำรองของธนาคารสมาชิกเองหรือ

(2) รับหรือส่งข้อมูลและภาพเซ็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพของธนาคารสมาชิกอื่น หรือผู้ให้บริการภายนอกตามที่ได้ทำ ข้อตกลงไว้และได้แจ้งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

(3) กรณีไม่สามารถใช้บริการตาม (1) หรือ (2) ได้ ให้ใช้บริการรับหรือส่งข้อมูลและภาพเซ็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเซ็คของ ธปท. โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ข้อ 54 กรณีคอมพิวเตอร์แม่ข่ายขัดข้องหรือกรณีมีเหตุวินาศหรือเหตุฉุกเฉินจนทำให้ ธปท. ไม่สามารถให้บริการระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเซ็คได้ตามปกติ ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบเพื่อธนาคารสมาชิกดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ธนาคารสมาชิกต้องซักซ้อมฉุกเฉิน

การดำเนินการกรณี
ที่ ICMG ของธนาคาร
สมาชิกขัดข้อง

การดำเนินการกรณี
คอมพิวเตอร์แม่ข่าย
ขัดข้องหรือมีเหตุ
วินาศภัยหรือเหตุ
ฉุกเฉิน



<p>ข้อ 55 กรณีการเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและธนาคารสมาชิกขัดข้อง ชปท. สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาดำเนินการเพื่อลดผลกระทบและความเสี่ยงที่จะเกิดกับระบบ เช่น การเปลี่ยนแปลงเวลาการให้บริการของระบบ หรือสั่งเปิด/ปิดระบบ</p>	<p>การดำเนินการกรณีการเชื่อมโยงขัดข้อง</p>
<p>ลักษณะ 9 การประสานงาน</p> <p>ข้อ 56 ชปท. จัดให้มี ICAS Help Desk เพื่อดูแลและให้บริการเกี่ยวกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ครวมถึงกรณีเกิดเหตุขัดข้องธนาคารสมาชิกไม่สามารถใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้ ตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้</p> <p>ข้อ 57 ชปท. จะแสดงรายชื่อผู้ประสานงานของธนาคาร สมาชิกทุกรายและผู้ประสานงานของ ชปท. ไว้ในบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ และผ่าน BOT Website เพื่อให้ธนาคารสมาชิกสืบค้นได้ทั้งในเวลาปกติและเวลาที่เกิดเหตุขัดข้องกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค</p>	<p>ชปท. มี ICAS Help Desk เพื่อดูแลและให้บริการเกี่ยวกับระบบ ICAS</p> <p>ชปท. แจ้งรายชื่อผู้ประสานงานเกี่ยวกับระบบ ICAS ไว้ในบริการ EFS และ BOT Website</p>
<p>ลักษณะ 10 การระงับไปแห่งการให้บริการ</p> <p>ข้อ 58 การระงับไปแห่งการให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เกิดขึ้นด้วยสาเหตุ</p>	<p>เหตุผลการระงับใช้ระบบ ICAS</p>

<p>(1) ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นสมาชิกตาม ที่ธนาคารสมาชิกขอก</p> <p>(2) ธปท. สั่งเพิกถอนการใช้บริการ</p> <p>ข้อ 59 กรณีธนาคารสมาชิกขอกอกจากการเป็นสมาชิก ให้ธนาคารสมาชิกแจ้งความประสงค์ต่อ ธปท. ล่วงหน้าอย่าง น้อย 30 วัน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดในเอกสารแนบท้าย ระเบียบนี้</p> <p>ธปท. จะพิจารณาให้ธนาคารสมาชิกขอกอกจากการเป็น ธนาคารสมาชิกตามเหตุผลและความจำเป็นของธนาคาร สมาชิก โดย ธปท. อาจกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาให้ต้อง ปฏิบัติด้วยก็ได้</p> <p>ข้อ 60 ธปท. อาจพิจารณาเพิกถอนการใช้บริการระบบ การหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คแก่ ธนาคารสมาชิกรายใดรายหนึ่งเนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ธนาคารสมาชิกขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 ของ ระเบียบนี้</p> <p>(2) มีฐานะหรือพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อการใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบ การจัดเก็บภาพเช็ค หรือเสถียรภาพของระบบการเงิน โดยรวม</p> <p>ข้อ 61 ธปท. จะจัดทำหนังสือแจ้งรายชื่อธนาคาร สมาชิกที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นธนาคารสมาชิก หรือสั่งเพิกถอนการใช้บริการให้ธนาคารสมาชิกรายอื่นทราบ ธปท. แจ้งรายชื่อผู้ประสานงานเกี่ยวกับระบบ ICAS ไว้ใน บริการ EFS และ BOT Wetsite</p>	<p>ธนาคารสมาชิกที่ ต้องการขอกออกให้ แจ้ง ธปท. ล่วงหน้า</p> <p>สาเหตุที่ ธปท. อาจ พิจารณาเพิกถอนการ ให้บริการระบบ ICAS แก่ธนาคาร สมาชิก</p> <p>ธปท. จะแจ้งรายชื่อ ธนาคารสมาชิกที่ ออกหรือถูกเพิกถอน</p>
--	--

<p>ข้อ 62 เมื่อ ธปท. ระวังการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์กับธนาคารสมาชิกรายใด ให้ถือว่าให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค สำหรับธนาคารสมาชิกรายนั้นเป็นอันระงับไปด้วย</p> <p>ข้อ 63 ธนาคารสมาชิกรายใดที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นธนาคารสมาชิกหรือสั่งเพิกถอนการให้บริการธนาคารสมาชิกดังกล่าวต้องดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มอบชุดคำสั่งของ ธปท. คู่มือการใช้งานและเอกสารอื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดคืนให้ ธปท. (2) ทำลายชุดคำสั่งของ ธปท. ที่ได้บรรจุลงเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค (3) รักษาความลับอันเกี่ยวเนื่องกับการให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คต่อไปแม้ว่าการให้บริการจะระงับไปก็ตาม <p>ข้อ 64 กรณีธนาคารสมาชิกที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นสมาชิกหรือสั่งเพิกถอนการให้บริการ ธปท. จะเก็บข้อมูลและภาพเช็คที่มีการดำเนินการในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คที่เกี่ยวข้องกับธนาคารสมาชิกนั้น ไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระยะเวลาที่กำหนดเดิม เพื่อให้ธนาคารสมาชิกอื่นที่เกี่ยวข้องใช้งาน</p>	<p>การระงับการให้บริการ EFS ถือว่าการให้บริการระบบ ICAS ระงับไปด้วย</p> <p>การดำเนินการธนาคารสมาชิกเมื่อมีการออกหรือเพิกถอนการให้บริการ</p> <p>การดำเนินการของ ธปท. เกี่ยวกับข้อมูลของธนาคารสมาชิกที่ออกหรือถูกเพิก</p>
<p>ลักษณะ 11</p> <p>อนุญาโตตุลาการ</p> <p>ข้อ 65 กรณีมีข้อพิพาทระหว่างธนาคารสมาชิกกับ ธปท.ให้นำเรื่องสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ การพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ</p>	<p>กรณีมีข้อพิพาท</p>

ข้อ 66 ให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายตั้งอนุญาโตตุลาการ ฝ่ายละหนึ่งคน และให้อนุญาโตตุลาการดังกล่าวร่วมกันตั้งบุคคลภายนอกอีกหนึ่งคนเป็นอนุญาโตตุลาการคนกลาง

ลักษณะ 12

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 67 ธปท. สงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบประกาศหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตามระเบียบนี้ได้ โดย ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบล่วงหน้าก่อนการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงจะมีผล

ข้อ 68 ถ้ามีปัญหาดังต่อไปนี้ระหว่างธนาคารสมาชิก ธปท. จะเป็นผู้วินิจฉัย

(1) ปัญหาทางเทคนิคของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(2) การตีความและบังคับใช้ของระเบียบหรือประกาศหรือข้อกำหนดใดที่ออกตามระเบียบนี้

ข้อ 69 ให้ถือว่าธนาคารสมาชิกตกลงผูกพันและปฏิบัติตามระเบียบนี้และข้อกำหนดอื่นใดที่ออกตามระเบียบนี้

ข้อ 70 ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็คจะเริ่มให้บริการตามที่ ธปท. ประกาศกำหนดการตั้งอนุญาโตตุลาการ

ธปท. สงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบนี้

ธปท. จะเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาทางเทคนิคและการตีความระเบียบธนาคารสมาชิกตกลงผูกพันและปฏิบัติตามระเบียบ

ระบบ ICAS เริ่มให้บริการตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ลักษณะ 13

บทเฉพาะกาล

ข้อ 71 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบที่ครบถ้วน และพร้อมใช้งานอย่างน้อยตามลักษณะ 5 หมวด 1 ข้อ 24(2) และ (3) ตั้งแต่วันที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คเริ่มให้บริการ

ข้อ 72 ธนาคารสมาชิกรายใดที่เป็นสมาชิกตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคาร ในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539 อยู่แล้ว และสมัครเข้าเป็นธนาคารสมาชิกระบบการหักบัญชีเช็คด้วย และระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระเบียบ ก่อนวันที่ระบบเริ่มให้บริการ ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ข้อ 73 เมื่อเริ่มใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและการจัดเก็บภาพเช็ค หากระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคาร ในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังให้บริการอยู่ ศูนย์หักบัญชีจะรวมดุลการหักบัญชีของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คกับดุลการหักบัญชีของระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ข้างต้น เพื่อชำระดุลในระบบชำระดุลกลาง (Central Settlement System--CSS)

ข้อ 74 ธนาคารสมาชิกควรดำเนินการให้มีการใช้เช็คตามมาตรฐานเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนดตามระเบียบนี้ โดยเร็ว อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นและธนาคารสมาชิกได้ตรวจสอบเช็คที่รับฝากว่ามีมาตรฐานครบถ้วนตาม

ธนาคารสมาชิกต้องมีระบบที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน

<p>หนังสือเวียน สรข. (02) ว. 190/2545 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2545 เรื่องมาตรฐานเช็คและเอกสารประกอบของระบบการหักบัญชีเช็คอิเล็กทรอนิกส์ ก้อนุ โลมให้ธนาคารสมาชิกส่งเช็คมาตรฐานตามหนังสือเวียนข้างตนเข้าในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้ถึงวันทำการสุดท้ายของปี พ.ศ. 2556</p>	
---	--

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2554

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ข
ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สรช. 17/2554

เรื่อง กำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่เกิดสถานการณ์น้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีผลกระทบเป็นวงกว้างต่อการปฏิบัติงานของธนาคารสมาชิก และมีผลกระทบต่อการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เพื่อให้ธนาคารสมาชิกมีความพร้อมและสามารถเริ่มใช้ระบบงานใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงเห็นควรเลื่อนกำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

2. อำนาจตามกฎหมาย

เพื่ออนุวัติตามข้อ 70 แห่งระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

3. ยกเลิก

ประกาศนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรช. 13/2554 เรื่อง กำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฯ นี้ใช้บังคับกับธนาคารสมาชิกตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

5. เนื้อหา

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป

6. วันเริ่มบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ สรข. 17 /2554

เรื่อง กำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่เกิดสถานการณ์น้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีผลกระทบต่อเป็นวงกว้างต่อการปฏิบัติงานของธนาคารสมาชิก และมีผลกระทบต่อการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เพื่อให้ธนาคารสมาชิกมีความพร้อมและสามารถเริ่มใช้ระบบงานใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงเห็นควรเลื่อนกำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

2. อำนาจตามกฎหมาย

เพื่ออนุวัติตามข้อ 70 แห่งระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

3. ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรข. 13/2554 เรื่อง กำหนดวันเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศ ฯ นี้ใช้บังคับกับธนาคารสมาชิกตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

5. เนื้อหา

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 เป็นต้นไป

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2554

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

Sumi

ภาคผนวก ค
หนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย

11 สิงหาคม 2552

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารสมาชิกศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์
 ที่ฟรช.(12)ว.123/2552 เรื่อง การยกเลิกตราประทับ/ทรานูน/ตราสี
 ในเงื่อนไขการส่งจ่ายเงินตามเช็ค

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ชปท.) ได้มีหนังสือเวียนที่ ฟรช. (12) 3.26/2552 เรื่อง การยกเลิกตราประทับ/ทรานูน/ตราสี การประทับตราของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ และการแลกเปลี่ยนเช็คมาตรฐานเดิมปี 2546 ลงวันที่ 9 เมษายน 2552 เพื่อแจ้งข้อแนะนำเกี่ยวกับเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque and Archive System--IACAS) แก่ธนาคารสมาชิก นั้น

ชปท. ได้พิจารณาทบทวนร่วมกับ คณะทำงาน ICAS และธนาคารสมาชิก เมื่อวันที่ 3 และ 17 กรกฎาคม 2552 ตามลำดับ ซึ่งมีข้อสรุปว่าการใช้ตราประทับ/ทรานูน/ตราสีในเงื่อนไขการส่งจ่ายเงิน จะมีผลกระทบต่อการอนุมัติตัดจ่ายเงินตามเช็คของธนาคารผู้จ่ายเนื่องจากตราประทับดังกล่าว จะรบกวนการตรวจสอบลายมือชื่อจากภาพเช็คและข้อมูลสำคัญบนตัวเช็คได้ ดังนั้น ชปท. จึงขอให้ธนาคารสมาชิกขอความร่วมมือจากลูกค้าให้ยกเลิกตราประทับ/ทรานูน/ตราสีเป็นเงื่อนไขการส่งจ่ายเงินตามเช็ค โดยมีเฉพาะลายมือชื่อผู้จ่ายเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจริญญา แก้วมณี)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายระบบการชำระเงิน

ผู้ว่าการแทน

ฝ่ายระบบการชำระเงิน

โทรศัพท์ 0-2283-6420 , 0-2283-5034

โทรสาร 0-2288-7718